

STATE POLLUTION CONTROL BOARD, ODISHA

[DEPARTMENT OF FOREST, ENVIRONMENT AND CLIMATE CHANGE, GOVERNMENT OF ODISHA]

Parivesh Bhawan, A/ 118, Nilaknatha Nagar, Bhubaneswar-751012

APPEAL TO OBSERVE POLLUTION FREE GANESH PUJA, KHUDURUKUNI PUJA, BISWAKARMA PUJA, DURGA PUJA, KALI PUJA, GAJALAXMI PUJA AND SARASWATI PUJA

Puja Committees/ Organisers

- Use natural clay for making of idols instead of baked clay, plaster of paris etc.
- Use water soluble and nontoxic natural dyes for painting of idols instead of toxic non-biodegradable chemical dyes.
- Height of the super structure of the idol shall be limited to 40ft and of the idol shall be limited to 20ft in height.
- Immerse Idols only at the identified immersion sites constructed by the District authorities or Local bodies.
- Remove worship materials like flowers, decorating materials before immersion of idols and to be disposed of in municipal dump site and make sure that they are not burnt near the immersion site.
- Do not use single use plastic or thermocol materials for decoration purpose and Prasad sevan or distribution.

District Authorities or Local bodies

- Aware the public regarding water pollution caused by idol immersion.
- Aware the public to purchase eco-friendly idols made up of natural clay and coloured with natural dyes.
- Identify adequate number of designated immersion sites and inform the Puja Committee authorities well in advance.
- In case of immersion of idols in rivers and lakes, arrangements may be made for construction of temporary confined ponds with earthen bunds and removable synthetic liner for the purpose of immersion of idols. Identify the immersion sites at the points where the flow in stream is naturally available.
- Within 24 hours of the immersion, the left over materials from the immersion site shall be removed for disposal at designated municipal dump site and the supernatant water may be allowed to flow into the river after adding lime to clear the water.

Individual Households

- Individual households are encouraged to use only eco-friendly idols made of natural clay and bio-degradable materials as decorative and puja materials.
- Immerse the idols at their homes in eco-friendly manner or immerse the idols in the designated on-land temporary artificial ponds or tanks located nearby or artificial movable tanks arranged by the Local Bodies.

Penal Provision

- As per the **Odisha Prevention and Control of Water Pollution (Procedure for Immersion of Idol after Pujas) Rules, 2021**, for violation of Rule 3 by idol makers, they may be prohibited from idol making for 2 (two) years by the concerned local bodies; and deposition of the idol manufacturers towards registration fees shall be forfeited by the respective local body in addition to the prohibition of idol making for 2 (two) years.
- Further, violation of Rules 5 and 6 by the Puja Committee Organisers, the concerned local bodies may impose penalty on Puja Committee Organisers as below.
 - in case the Puja Committee is located in the area of Panchayat, Rs. 3,000/-;
 - in case the Puja Committee is located in the area of Municipality or Notified Area Councils, Rs. 5,000/-;
 - in case the Puja Committee is located in the area of Municipal Corporation, Rs. 7,000/-

LET US TAKE A PLEDGE TO OBSERVE A POLLUTION FREE PUJA.

MEMBER SECRETARY

Note : The Odisha Prevention and Control of Water Pollution (Procedure for Immersion of Idol after Pujas) Rules, 2021 in this regard can be downloaded from SPCB website.

(Weblink : <http://ospboard.org/wp-content/uploads/2022/02/1741-F-E-Idol-Immersion-Rule-by-Odisha.pdf>)

ରାଜ୍ୟ ପ୍ରଦୂଷଣ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ବୋର୍ଡ, ଓଡିଶା
(ଜଙ୍ଗଲ, ପରିବେଶ ଓ ଜଳବାୟୁ ପରିବର୍ତ୍ତନ ବିଭାଗ, ଓଡିଶା ସରକାର)
ପରିବେଶ ଭବନ, ୪/୧୧୮, ନୀଳକଣ୍ଠ ନଗର, ଭୁବନେଶ୍ୱର-୭୫୧୦୧୨

ପ୍ରଦୂଷଣମୁକ୍ତ ଗଣେଶ ପୂଜା, ଖୁଦୁରୁକୁଣୀ ପୂଜା, ବିଶ୍ୱକର୍ମା ପୂଜା, ଦୁର୍ଗାପୂଜା, ଗଜଲକ୍ଷ୍ମୀ ପୂଜା, କାଳୀପୂଜା ତଥା ସରସ୍ୱତୀ ପୂଜା ପାଳନ ନିମନ୍ତେ ରାଜ୍ୟ ପ୍ରଦୂଷଣ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ବୋର୍ଡ ର ନିବେଦନ

ପୂଜା କମିଟି କର୍ମକର୍ତ୍ତାମାନଙ୍କ ନିମନ୍ତେ ଭବିଷ୍ୟ ନିବେଦନ

- ମୂର୍ତ୍ତୀ ନିର୍ମାଣରେ ଯୋଗା ମାଟି ତଥା Plaster of Paris ପରିବର୍ତ୍ତେ ପ୍ରାକୃତିକ ମୃତ୍ତିକା ବ୍ୟବହାର କରନ୍ତୁ ।
- ମୂର୍ତ୍ତୀରେ ବିଷାକ୍ତ ରାସାୟନିକ ରଙ୍ଗ ବଦଳରେ ପ୍ରାକୃତିକ ରଙ୍ଗ ବ୍ୟବହାର କରନ୍ତୁ ।
- ମୂର୍ତ୍ତୀ ର ଉଚ୍ଚତାକୁ ୨୦ ଫୁଟ ଏବଂ ମନ୍ତ୍ରପ ଉଚ୍ଚତାକୁ ୪୦ ଫୁଟ ମଧ୍ୟରେ ସୀମିତ ରଖନ୍ତୁ ।
- ପୂଜା ପରେ ମୂର୍ତ୍ତୀକୁ ଜିଲ୍ଲା ପ୍ରଶାସନ ତଥା ପୌର କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଚିହ୍ନିତ ଅସ୍ଥାୟୀ ପୋଖରୀରେ ବିସର୍ଜନ କରନ୍ତୁ ।
- ବିସର୍ଜନ ପୂର୍ବରୁ ମୂର୍ତ୍ତୀ ଓ ମେଢ଼ରୁ ଫୁଲ ତଥା ଅନ୍ୟ ସାଜମଜା ପଦାର୍ଥକୁ ମୂର୍ତ୍ତୀରୁ କାଢି ପୌର କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଚିହ୍ନିତ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସ୍ଥାନରେ ପକାନ୍ତୁ । ଏହାକୁ ବିସର୍ଜନ ସ୍ଥଳରେ ଯୋଡ଼ନ୍ତୁ ନାହିଁ ।
- ସାଜସଜ୍ଜା ତଥା ପ୍ରସାଦ ବିତରଣ ନିମନ୍ତେ ଏକକ ବ୍ୟବହାର ପାଞ୍ଜିକ କିମ୍ବା ଅନୌପକ୍ଷରେ ତିଆରି ଜିନିଷର ବ୍ୟବହାର କରନ୍ତୁ ନାହିଁ ।

ଜିଲ୍ଲା ପ୍ରଶାସନ ତଥା ପୌରାଞ୍ଚଳ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ନିମନ୍ତେ ଭବିଷ୍ୟ ନିବେଦନ

- ଜନ ସାଧାରଣଙ୍କୁ ମୂର୍ତ୍ତୀ ବିସର୍ଜନ ଜନିତ ଜଳ ପ୍ରଦୂଷଣ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ସଚେତନ କରନ୍ତୁ ।
- ଜନ ସାଧାରଣଙ୍କୁ ମୃତ୍ତିକା ନିର୍ମିତ ଓ ପ୍ରାକୃତିକ ରଙ୍ଗ ବ୍ୟବହୃତ ମୂର୍ତ୍ତୀ ଜିଣିବାକୁ ସଚେତନ କରନ୍ତୁ ।
- ସଂପୃକ୍ତ ସହରରେ ଅନୁଷ୍ଠିତ ପୂଜାର ସଂଖ୍ୟା ଅନୁପାତରେ ଆବଶ୍ୟକ ଅସ୍ଥାୟୀ ପୋଖରୀ ଖୋଳାଯାଇ ଏଠାରେ ବିସର୍ଜନ ନିମନ୍ତେ ପୂଜା କମିଟିକୁ ଅବଗତ କରାନ୍ତୁ ।
- ନଦୀ ତଟବର୍ତ୍ତୀ ଅଞ୍ଚଳରେ ମୂର୍ତ୍ତୀ ବିସର୍ଜନ ନିମନ୍ତେ ମାଟିବନ୍ଧ ଓ synthetic liner ଥାଇ ଅସ୍ଥାୟୀ ପୋଖରୀ ନିର୍ମାଣ କରାଯାଇ ସମସ୍ତ ପୂଜା କମିଟି ମାନଙ୍କୁ ଏହି ପୋଖରୀରେ ମୂର୍ତ୍ତୀ ବିସର୍ଜନ କରିବା ନିମନ୍ତେ ଅନୁରୋଧ କରନ୍ତୁ ।
- ମୂର୍ତ୍ତୀ ବିସର୍ଜନ ହେବାର ୨୪ ଘଣ୍ଟା ମଧ୍ୟରେ ଅସ୍ଥାୟୀ ପୋଖରୀ ମଧ୍ୟରୁ ବିସର୍ଜିତ ସାମଗ୍ରୀକୁ ବାହାର କରି ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ Municipal dumpsite କୁ ସ୍ଥାନାନ୍ତର କରିବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଅସ୍ଥାୟୀ ପୋଖରୀ ଜଳକୁ ତୁନ ପକାଇ ବିଶୋଧନ ପରେ ନଦୀ ବା ନାଳକୁ ନିଷ୍କାସିତ କରାଯାଇପାରେ ।

ଜନସାଧାରଣଙ୍କ ନିମନ୍ତେ ଭବିଷ୍ୟ ନିବେଦନ

- ପୂଜା ନିମନ୍ତେ କେବଳ ମୃତ୍ତିକା ନିର୍ମିତ ଓ ପ୍ରାକୃତିକ ରଙ୍ଗ ବ୍ୟବହୃତ ମୂର୍ତ୍ତୀ ଜିଣନ୍ତୁ । ସାଜସଜ୍ଜା ନିମନ୍ତେ ଏକକ ବ୍ୟବହାର ପାଞ୍ଜିକ କିମ୍ବା ଅନୌପକ୍ଷରେ ତିଆରି ଜିନିଷର ବ୍ୟବହାର କରନ୍ତୁ ନାହିଁ ।
- ପୂଜା ପରେ ମୂର୍ତ୍ତୀ ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ପୂଜା ସାମଗ୍ରୀ କୁ ନିଜ ଘରେ ବିସର୍ଜନ କରନ୍ତୁ କିମ୍ବା ଜିଲ୍ଲା ପ୍ରଶାସନ ତଥା ପୌର କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଚିହ୍ନିତ ଅସ୍ଥାୟୀ ପୋଖରୀରେ କିମ୍ବା ଚିହ୍ନିତ କୃତ୍ରିମ ଭାସ୍ୟମାଣ କୁଣ୍ଡରେ ବିସର୍ଜନ କରନ୍ତୁ ।

ଫାଇଲ୍ ଓ ଦକ୍ଷ ବ୍ୟବସ୍ଥା

Odisha Prevention and Control of Water Pollution (Procedure for Immersion of Idol after Pujas) Rules, 2021 ଅନୁଯାୟୀ, ମୂର୍ତ୍ତୀ କାରାଗର ମାନେ ରୁଲ୍ ୩ ର ଅବମାନନା କଲେ, ସଂପୃକ୍ତ ପୌର କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସେମାନେ ଦୁଇ ବର୍ଷ ପାଇଁ ମୂର୍ତ୍ତୀ ତିଆରି ରୁ ବାସସ୍ତ ହେବେ । ଏହା ବ୍ୟତୀତ ମୂର୍ତ୍ତୀ ନିର୍ମାତା ମାନଙ୍କର ରେଜିଷ୍ଟ୍ରେସନ ଫି ମଧ୍ୟ ଜବତ କରାଯିବ ।

- ପୂଜା କମିଟି କର୍ମକର୍ତ୍ତା ମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ରୁଲ୍ ୫ ଏବଂ ୬ ର ଅବମାନନା ହେଲେ, ସଂପୃକ୍ତ ପୌର କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ନିମ୍ନଲିଖିତ ଜୋରିମାନା ଆଦାୟ କରାଯିବ ।
- ପଞ୍ଚାୟତ ସୀମା ମଧ୍ୟରେ ଥିଲେ ୩୦୦୦ ଟଙ୍କା ;
 - ମୁନିସିପାଲିଟି କିମ୍ବା NAC ସୀମା ମଧ୍ୟରେ ଥିଲେ ୫୦୦୦ ଟଙ୍କା ;
 - ମୁନିସିପାଲିଟି କର୍ପୋରେସନ ସୀମା ମଧ୍ୟରେ ଥିଲେ ୭୦୦୦ ଟଙ୍କା ।

ଆସନ୍ତୁ ମିଳିମିଶି ପ୍ରଦୂଷଣମୁକ୍ତ ପୂଜା ପାଳନ ନିମନ୍ତେ ଯତ୍ନବାନ ହେବା ।

ବି-ଦ୍ଵ : ଏ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ବିଶଦ ବିବରଣୀ "The Odisha Prevention and Control of Water Pollution (Procedure for Immersion of Idol after Pujas) Rules, 2021 ରେ ମିଳିପାରିବ ।
(Weblink : <http://ospcboard.org/wp-content/uploads/2022/02/1741-F-E-Idol-Immersion-Rule-by-Odisha.pdf>)

(Signature)
ସଦସ୍ୟ ସଚିବ

